

AZ EGYÉNI TEHETSÉGFEJLESZTŐ PROGRAMOK KRITIKUS PONTJAI

**NTK MINŐSÍTETT TEHETSÉGGONDOZÓ MŰHELYEK
III. ORSZÁGOS SZAKMAI TALÁLKOZÓJA
2021. december 8.**

Dr. Balogh László
Debreceni Egyetem, Pszichológiai Intézet,
Magyar Tehetséggondozó Társaság
és a MATEHETSZ elnöke
laszlo.balogh@arts.unideb.hu

Bevezető gondolatok

- **A tehetség gondozás legfontosabb feladata:** az egyénben rejlő értékek megkeresése és kibontakoztatása.
- Magyarországon a rendszerváltás kezdete óta **jelentős lépések történtek** a tehetség gondozás fejlődésében, a **90-es évektől:** civil szerveződések, állami szerepvállalás erősödése.
- **Eredmény:** komplex iskolai programok.
- **Leggyengébb elem:** egyéni fejlesztő programok. A fejlesztés iránya: **rendszereszerű egyéni tehetségfejlesztő programok elterjesztése.**

AZ EGYÉNI TEHETSÉGFEJLESZTŐ PROGRAMOK FŐ ELEMEI

- I. AZ EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV KIDOLGOZÁSA
- II. A FEJLESZTŐ PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA
- III. A FEJLESZTŐ PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

I. AZ EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV KIDOLGOZÁSA

1. A gyerekről, fiatalról a fejlesztési terv készítése előtt gyűjtött információk rendszerbe szedése, új információk szerzése: erős oldalak, gyenge oldalak, társas kapcsolatok, szabadidős programok

(Minél több forrásból és folyamatosan szerzünk a tanulóra vonatkozó információkat teljesítményéről, képességeiről, személyiségéről annál megbízhatóbb az azonosítás:

- tanári jellemzés,
- kérdőívek – általános és tantárgyak szerinti,
- tesztek és felmérések,
- iskolapszichológusok véleménye,
- a tanulók önjellemzése,
- tanuló társak jellemzése,
- szülői jellemzés.

(Pedagógusoknak is használható „mérési eszközök” (19) megtalálhatók:

Balogh László (2016): Az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjai, 57-126. o.

Didakt Kiadó, Debrecen; Letölthető: www.mateh.hu – Tehetség szakirodalom)

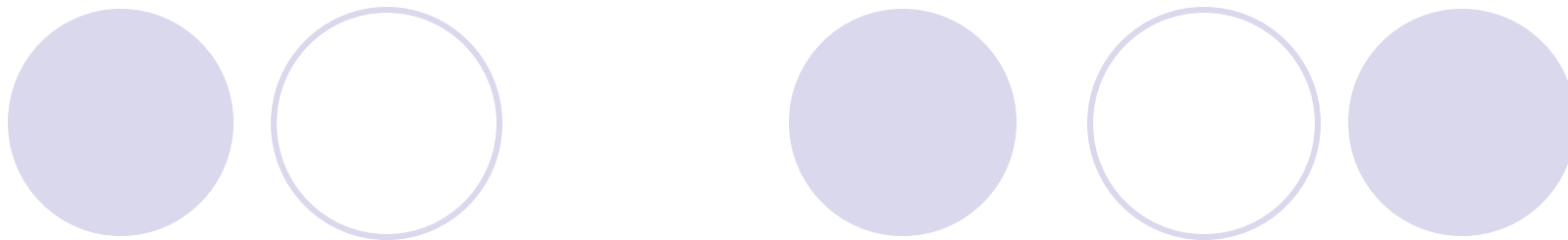
2. A fejlesztő program tervezésében, megvalósításában várhatóan közreműködő személyek összehívása a tervkészítés tennivalóinak megbeszélése céljából

(Csapatmunka szükséges már a tervezés egész folyamatában!)

3. Az egyéni fejlesztő program főbb céljainak, az ezek elérését segítő pedagógiai és pszichológiai eszköztárnak, valamint a megvalósító szakembereknek a kijelölése

(E három elem egy rendszerben történő tárgyalása elengedhetetlen, hiszen csak olyan célokat szabad megjelölni, amelyek eléréséhez rendelkezésre állnak a megfelelően képzett szakemberek, valamint a szükséges pedagógiai és pszichológiai eszköztár.)

▪

4. A fejlesztésben közreműködő szakemberek egyenkénti program- és feladat-tervének elkészítése

(A kijelölt konkrét fejlesztési célok elérését segítő feladattervek ezek.)

5. A tehetségígéret programjai közötti tartalmi és időrendi koordináció

(A közreműködő szakembereknek összhangba kell hozniuk programjaikat, hogy képes legyen azokat teljesíteni a tehetségígéret.)

II. A FEJLESZTŐ PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA

1. A tehetségigéret feladatmegoldásaiban kiemelt szempontok

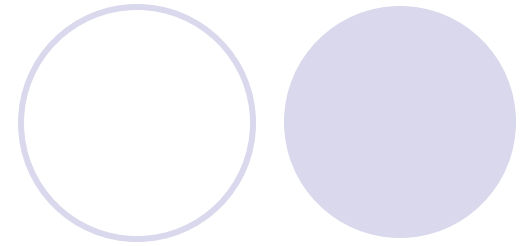
(Sokszínű „tevékenységi repertoár”: Ziegler, Heller modellje;
autonómia: Betts modellje; kreativitás: Csíkszentmihályi modellje)

2. A szakemberek egymás közötti együttműködése: folytonosság, rendszeres személyes találkozások

- **A fejlesztést folyamatosan és közvetlenül irányító pedagógusok** (más foglalkozásúak is lehetnek: edzők, mesterek, művészek stb.).
- **Mentor**: olyan szakember, aki **személyre szabottan és többnyire egy speciális tehetségterületen** segíti a fejlesztő tevékenységet.
- **Tutor**: újfajta szerepkör – az adott intézményen, szervezeten kívüli szakember, **komplex eszközrendszerrel segíti a tehetségigéret egyéni fejlődését.**
- **Tehetség-tanácsadó szakember** (erre képzett pedagógus vagy pszichológus): problémás helyzetekben – elsősorban **egyéni és kiscsoportos formákban** – konzultációs keretek között segíti a tehetség-program megvalósulását.

3. A szakemberek és szülők együttműködése: rendszeresség, gazdag tartalom és szervezeti keretek

III. A FEJLESZTŐ PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

1. Résztvevők

- *A programot megvalósító belső és külső szakemberek*
- *a szülők és a fejlesztett tehetségígéret*
- *az intézmény , szervezet vezetésének képviselője*

2. Periodicitás

- *2-3 havonként aktuális átfogó értékelés – szükség esetén korrekciók elvégzése a tervben*
- *a program befejezésekor szisztematikus összegző értékelés*

3. Főbb értékelési szempontok

- *célok elérése (képessegek és „háttértényezők” területén is!)*
- *szakemberek egyenkénti szerepe*
- *szakemberek együttműködése egymással és a szülőkkel*
- *pedagógiai és pszichológiai eszközrendszer alkalmazása*

Záró megjegyzések

1. Az egyéni tehetségfejlesztés összetett iskolai tevékenységrendszer

- **Kiemelt szereplők:** *intézményvezető, iskolai tehetségkoordinátor, az egyéni fejlesztő program koordinálója*
- **Utóbbi főbb feladatai:**
  - A fejlesztésben közreműködő **csapat „mozgatása”**.
  - Széleskörű információ-bázis vezetése**, amely lehetővé teszi a közreműködő szakemberek számára, hogy minden egyes gyermek fejlődését figyelemmel kísérhessék.
  - A fejlesztés **céljainak, eszközrendszerének összehangolása**.
  - Korrekciók tervezése és megvalósítása** a fejlesztési tervben.
  - **Iskolán kívüli lehetőségek biztosítása**.
- **A pedagógusok munkarendjében figyelembe kell venni az új feladatokat, időt kell ezekre adni a közreműködő szakembereknek!**

2. Ajánlott szakirodalom: a/ Balogh László 4. oldalon említett műve;

b/ Bajor P. – Balogh L. – Bucsi Szabó Zsolt – Polonkai Mária – Révész György (szerk.), 2020: **A tehetség kézikönyve, Matehetsz, Budapest**

Letölthető: www.tehetseg.hu